

NORGES HØYESTERETT

Den 2. mars 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Kallerud og Bergsjø i

HR-2015-00486-U, (sak nr. 2015/419), straffesak, habilitet:

A (advokat Arne Lie)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

KJENNELSE:

- (1) Førstelagmannen i Agder lagmannsrett, Dag Bugge Nordén, har i brev 2. mars 2015 forelagt for Høyesteretts ankeutvalg spørsmål om alle dommerne i Agder lagmannsrett er inhabile til å behandle sak nr. 14-171176AST-ALAG, jf. domstoloven § 117 andre ledd tredje punktum. Saken gjelder anke over Nedre Telemark tingretts dom 29. september 2014, hvor A ble dømt for overtredelse av straffeloven § 242 andre og tredje ledd til fengsel i tre år.
- (2) Bakgrunnen for foreleggelsen etter domstoloven § 117 er at bistandsadvokaten, advokat Sigurd Klomsæt, i telefaks til rettens formann av 2. mars 2015 – dagen før ankeforhandlingen er berammet i lagmannsretten – har fremsatt begjæring om at samtlige dommere i Agder lagmannsrett må vike sete som inhabile. Begrunnelsen er særlig at førstelagmann Nordén er gift med tingrettsdommer Berit Nerva, som administrerte straffesaken i tingretten.
- (3) I foreleggelsesbrevet til Høyesteretts ankeutvalg har førstelagmann Nordén vist til at det forholdet som nå er gjort gjeldende som inhabiliserende for samtlige dommere, er godt kjent, og at det ikke tidligere har vært fremsatt innsigelse mot dommerne. Førstelagmann Nordén viser videre til at han ikke deltar i behandlingen av saken, og at forholdet ikke er egnet til å svekke tilliten til hele lagmannsretten.
- (4) Påtalemyndigheten er kjent med begjæringen, og slutter seg til førstelagmann Nordéns merknader.

- (5) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det har full kompetanse i anledning foreleggelsen fra Agder lagmannsrett, jf. Rt. 2014 side 964 avsnitt 8 med videre henvisning.
- (6) Da førstelagmann Nordéns ektefelle var dommer ved tingrettens behandling av saken, følger det av domstoloven § 106 nr. 9 at han er inhabil som dommer i saken. Nordén deltar imidlertid ikke ved behandlingen av ankesaken.
- (7) Hvorvidt Nordéns inhabilitet medfører at de øvrige dommerne ved Agder lagmannsrett er inhabile i saken reguleres dermed av domstoloven § 108, som fastsetter at en dommer er inhabil "når andre særegne omstendigheter foreligger, som er skikket til å svekke tilliten til hans uhildethet".
- (8) Etter praksis fra Den europeiske Menneskerettighetsdomstol – EMD – skal det i denne sammenheng både foretas en subjektiv og en objektiv test. Den subjektive testen innebærer at det må vurderes om dommerne i Agder lagmannsrett rent faktisk vil dømme upartisk i saken. Det er klart ikke grunnlag for at de vil dømme partisk – heller ikke på det grunnlag at de angivelig skal ha truffet en uriktig avgjørelse under saksforberedelsen om adgangen for de etterlatte til å få behandlet et erstatningskrav under ankeforhandlingen.
- (9) Avgjørende er dermed om det på grunnlag av en objektiv målestokk kan være grunn til å trekke åpenheten og upartiskheten til dommerne i Agder lagmannsrett i tvil. Ankeutvalget finner det klart at det ikke er grunnlag for en slik tvil. Som det fremgår av Rt. 2011 side 500 med videre henvisning er den klare hovedregelen at inhabilitet for en dommer i en kollegial domstol ikke medfører at de øvrige dommerne ved domstolen blir inhabile. Da domstollederen ikke står i noe overordningsforhold til de øvrige dommerne ved domstolen i den enkelte sak, gjelder det samme om domstollederen skulle være inhabil. Til illustrasjon kan det vises til Rt. 2001 side 244 hvor den påankete dommen i en privat straffesak var avsagt av justitiarius i Skien og Porsgrunn byrett, men som hadde blitt førstelagmann i Agder lagmannsrett da ankesaken stod til behandling der. Til tross for dette kom Høyesteretts ankeutvalg til at de øvrige dommerne ved Agder lagmannsrett ikke var inhabile til å behandle ankesaken.
- (10) Da det heller ikke er opplyst at førstelagmannen eller hans ektefelle har noen personlig interesse i sakens utfall, noe som etter omstendighetene kunne ha satt saken i en annen stilling, har ankeutvalget etter dette funnet det klart at dommerne i Agder lagmannsrett ikke er inhabile til å behandle ankesaken. Av den grunn er det ikke nødvendig å gå nærmere inn på betydningen av den fremsatte inhabilitetsinnsigelsen, jf. domstoloven § 108 andre punktum.
- (11) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Dommerne i Agder lagmannsrett viker ikke sete i ankesak 14-171176AST-ALAG.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: